

“Mijn hond mag ‘hond’ zijn”

Geen circusartiest

Bo is een vrolijke 14 maanden jonge Border Collie reu. Hij wordt met liefde, eten, versnaperingen en vele wandelingen behoorlijk vertroeteld. Zijn eigenaar vertelt vol trots dat z'n hond 'hond' mag zijn en geen 'circusartiest' is: “Bo is prima zoals hij is. Hij hoeft geen kunstjes te doen of te leren.”

De gedragstherapie is dan ook niet door de eigenaar van Bo aangevraagd, maar door zijn vriendin met wie hij een latrelatie heeft. Zij ervaart het gedrag van Bo wel als een probleem omdat het gedrag zowel Bo zelf, als andere mensen in gevaarlijke situaties brengt. Tijdens het consult geeft de eigenaar toe dat Bo inderdaad de gedragingen laat zien die zijn vriendin opnoemt.

Alles wat beweegt

Als grootste probleem wordt gemeld dat Bo jaagt op alles wat beweegt. Bo wordt alleen in de woonwijk uitgelaten omdat zijn eigenaar geen geld heeft voor een auto. De hond rent achter al het verkeer aan dat in zijn blikveld komt. Hij kan daardoor in de woonwijk niet worden losgelaten. Iets wat zijn eigenaar wel doet en dat heeft al driemaal tot gevaarlijke situaties geleid. Verder trekt Bo aan de lijn en loopt hij zigzaggend voor de persoon met wie hij wandelt. Hij is druk en eist door middel van blaffen de aandacht op. Wanneer zijn eigenaar thuiskomt en niet snel genoeg een koekje voor Bo pakt, bijt Bo in zijn broek en sokken.

Beschreven therapie is uitgevoerd door een gecertificeerde kynologisch gedragstherapeut (KGT), lid van de NVGH (Nederlandse Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden). De KGT heeft hiervoor een meerjarige opleiding gevolgd en moet - om lid te zijn van deze beroepsvereniging - jaarlijks bijscholingen volgen. Therapieën en trainingen zijn altijd gebaseerd op een uitgebreide anamnese aan de hand van een vragenlijst en gesprekken met de eigenaar. Geen situatie is hetzelfde en geen hond is hetzelfde. De hier beschreven therapie kan dus niet zomaar op andere situaties toegepast worden.

Rechten en grenzen

Bij veel puberende honden geldt dat alles wat ruim en zonder voorwaarden wordt aangeboden niet meer als waardevol wordt gezien, maar als vanzelfsprekend aanwezig. Iets waar je recht op hebt.

Het is de levensfase waarin Bo nu zit – de puberteit – die ervoor zorgt dat hij gaat uitproberen wat zijn rechten zijn en waar de grenzen liggen. In de puppyfase past een hond zich aan, aan zijn mens. Een pup is in die fase ook niet verantwoordelijk voor zijn eigen veiligheid of voedselvoorziening; daar zorgen de ouderdieren voor. Wanneer de pup in de puberfase komt wordt hij daar in de vrije natuur wel zelf verantwoordelijk voor. Dat is ook de reden dat in de pubertijd een hond begint te jagen op bewegende mensen of voertuigen. In de hersenen van de fysiek uitgegroeide hond ontwikkelt zich de gevoeligheid voor zintuiglijke prikkels die een hond in de natuur nodig heeft voor zijn voedselvoorziening. Dat hij die ontwikkeling niet nodig heeft omdat hij door ons wordt gevoed, daar houdt de natuur geen rekening mee. Wanneer de hond dan geen uitlaatklep wordt geboden en zijn gedrag niet wordt begrensd door de mens, kun je niet anders dan verwachten dat het gedrag zich in een ongewenste vorm ontwikkelt.

“Omdat ik Border Collies mooi vind en ze zijn enthousiast”

Als ik aan de eigenaar vraag waarom hij voor een hond als Bo heeft gekozen, zegt hij: “Omdat ik Border Collies mooi vind en ze zijn enthousiast”. Dit antwoord geven veel mensen wanneer je ze vraagt naar het waarom van hun keuze voor een ras. In de laatste ruim honderd jaar laten we de keuze voor een hond steeds meer bepalen door het uiterlijk van de hond. Maar voordat we honden in rassen indeelden werden ze eeuwenlang gefokt om bepaalde werkkwaliteiten in een hond te krijgen. Honden werden gehouden voor de uitvoering van bepaalde taken en nauwelijks voor de gezelligheid. De keuze voor een reu bij een bepaalde teef werd gemaakt op basis van de werkeigenschappen van beide honden. Werkeigenschappen bestaan uit de neiging om bepaald gedrag uit te voeren, maar even belangrijk zijn de remmingen op dat gedrag. Bijvoorbeeld: een Labrador moet een apport binnen willen brengen en daar vasthoudend in zijn, maar hij mag niet zelf beslissen om een apport te gaan halen, zodra hij dat ziet vallen. Hij moet zich kunnen beheersen en afwachten of hij de opdracht krijgt, en hij moet zich ook kunnen beheersen wanneer ander wild zijn pad kruist.

Sinds we honden op hun uiterlijk fokken zoals dat beschreven staat in de rasstandaards, raken we het zicht op de balans van werkeigenschappen en de daarbij behorende remming kwijt. Het doet ons goed wanneer we een hond zien die enthousiast is, maar vragen we ons ooit af of de hond ook tot rust kan komen?

Alles wat hij nodig heeft?

De eigenaar van Bo vindt dat hij zijn hond alles geeft wat hij nodig heeft. Voor een deel heeft hij gelijk. Bo krijgt veel knuffels van zijn eigenaar, meer voer dan hij nodig heeft en ook redelijk wat beweging, maar Bo mist het aanspreken van zijn werkkwaliteiten. Een hond die niet wordt uitgedaagd in zijn aangeboren werkkwaliteiten gaat

Het klinkt zo leuk: “Mijn hond mag hond zijn”, maar het verbergt de waarheid: dat er niet in de hond wordt geïnvesteerd.

zich vervelen en wordt daardoor vervelend voor zijn omgeving. Het klinkt zo leuk: “Mijn hond mag hond zijn”, maar het verbergt de waarheid: dat er niet in de hond wordt geïnvesteerd. Met deze uitspraak geeft de eigenaar zichzelf een excuus om niets te hoeven doen en kan hij onderuitgezaakt op de bank blijven zitten.

De vriendin is duidelijk uit ander hout gesneden en wil wel met Bo gaan werken, maar zij is te beperkt aanwezig. Zij is slechts twee van de zeven dagen in de week bij Bo en dat zijn niet altijd dezelfde dagen, want ze werkt onregelmatig. Dus voor haar is het niet mogelijk om naar een cursus te gaan met Bo. Ik kan haar wel leren om Bo zonder trekken aan één kant van haar te laten lopen. Om het najagen in te perken is het nodig dat zijn eigenaar met Bo gaat werken. We moesten op zoek naar oefeningen die de eigenaar bereid was te gaan doen en waarin het gedrag van Bo werd begrensd. Daarnaast moesten we situaties en mogelijkheden zoeken waarin Bo een uitlaatklep heeft voor het jaaggedrag. De hond moet dit gedrag in gewenste vormen kunnen uitvoeren. Dat is nodig voor verdere lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van een puberende hond.

Spelletjes

De oplossing vonden we in het gegeven dat de eigenaar graag spelletjes doet en ook veel en graag met Bo buiten is. Het therapieplan bestond volledig uit spelletjes die door de eigenaar en Bo konden worden gespeeld. De spellen waren zo

ingericht dat Bo leerde dat hij moest wachten en zijn impulsen beheersen. Een afgesloten uitlaatveld konden we gebruiken om Bo te leren voetballen. Meneer schopte een grote bal weg en Bo bracht de bal rollend met zijn neus naar hem terug. Het nadeel van deze locatie was wel dat de bal onder de uitwerpselen kwam te zitten, maar daar kon de eigenaar mee leven. Na ruim een half jaar was er duidelijk veel verbeterd in de relatie tussen de eigenaar en Bo. De eigenaar liep buiten dribbelend met een grote bal en Bo liep aan een lange lijn. Wanneer er verkeer aankwam schopte de eigenaar de bal een eindje weg en focuste Bo zich op die grote bal om die terug te brengen. Zo leerde Bo het najagen van verkeer af.

Samenwerken, samen lol hebben

Een gedragstherapeut ontmoet vaker mensen die weerstand hebben tegen het opleggen van gedragingen, in hun ogen ‘kunstjes’, aan een hond. Maar op een training wordt een hond niets nieuws geleerd. Een hond kan: liggen, zitten, springen, ergens in bijten en lopen in verschillende tempo's. In onze mens-maatschappij is het handig en voor de hond vaak veilig dat we bepaald gedrag van de hond kunnen vragen. Daarnaast vraagt het leerproces en later de uitvoering van het geleerde dat eigenaar en hond gaan samenwerken en in dat samenwerken plezier in elkaar hebben. Samen lol hebben om de fouten die je maakt en samen trots zijn als iets lukt. De band tussen eigenaar en hond wordt alleen maar sterker. Ach, en de eigenaar van Bo? Hij vond nog steeds dat zijn hond gewoon ‘hond’ was en geen ‘circusartiest’. ■

OVER DE NVGH

De Nederlandse Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden (NVGH) is sinds 1997 de beroepsvereniging die belangen behartigt van haar (op hbo-niveau) afgestudeerde leden. Kijk voor meer informatie op www.nvgh.nl

